

Minder regulering, meer prestaties?

Auteurs:
Kuper, G.H.
Kuijpers, S.K.
Faculteit der Economische Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Verzchenen in:
ESB, 81e jaargang, nr. 4084, pagina 992, 4 december 1996

Rubriek:
Discussie

Trefwoorden:
regulering, marktwerking, regulering

Volgens Kooijck en Kremers (in [Deregulering en groei in Nederland en Europa](#), ESB, 16 oktober 1996) zal deregulering van vooral productmarkten de groei van inkomens en productiviteit bevorderen. Kuper en Kuijpers stellen dat het door hun waargenomen verband tussen regulering en economische prestaties in sterke mate wordt veroorzaakt door twee landen en dat niet robust is.

Minder regels leiden tot meer groei. Bevordering van marktwerking is niet samen de productiviteits is goed voor de economische prestaties van een land. Om deze conclusie te bereiken, hebben Kooijck en Kremers de Europese landen op volgorde gezet, van de meest gereguleerde tot de minst gereguleerde, apart voor arbeidsmarkt en productmarkt¹. De rangordes van de landen worden vervolgens vergeleken met de groei van arbeids- en kapitaalproductiviteit. Met een regressie-analyse wordt getoetst of de voorwaarde dat voor productiviteitsregulering en negatieve invloed heeft op de productiviteitsgroei, zodat in sommige landen verdere deregulering geboden is.

In deze reactie geven wij onze kritiek toe op de robuustheid van de regressies die ten grondslag liggen aan hun [tabel 1](#), waarin het verband tussen regulering en productiviteitsgroei wordt gemeten.

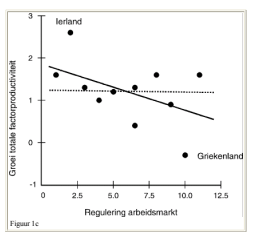
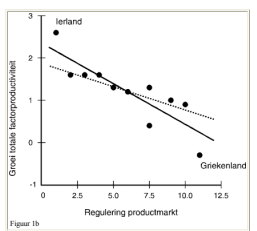
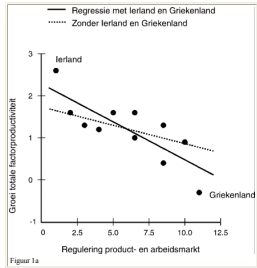
Tabel 1. De invloed van Ierland en Griekenland

In de bovenste helft van de tabel staan de regressies van het effect van regulering op groei van de factorproductiviteit met Griekenland en Ierland; in de onderste helft staan dezelfde regressies zonder deze twee landen. De geschatte omvang van de effecten van regulering neemt af bij weglating van deze landen, en tegelijk neemt de standaardfouten toe (de b-waarden, tussen haakjes, worden verkleind).
In de drie figuren zijn dezelfde regressies afgebeeld. Verticaal staat de groei van de totale factorproductiviteit, horizontaal resp. de rangorde van regulering van product- en arbeidsmarkt samen (horizontaal) en alleen de arbeidsmarktregulering (verticaal). De regressie met Ierland en Griekenland is de doorgetrokken lijn, zonder deze landen de gestippelde lijn. In de figuren wordt zichtbaar hoe Ierland en Griekenland de uitkomst beïnvloeden: met hun positie aan de uiterste linker- en rechterkant "trekken" ze de lijn a.h.w. naar zich toe.

	Constante		Bepalingsscore		R ²
	total	productmarkt	total	arbeidsmarkt	
21 EU-landen					
Groei factorprod.	2,28	-0,38			0,45
	(7,58)	(4,56)			
Groei factorprod.	2,20	-0,50			0,74
	(9,50)	(11,04)			
Zonder Ierland en Griekenland					
Groei factorprod.	1,80	-0,11			0,24
	(4,20)	(1,48)			
Zonder Ierland en Griekenland					
Groei factorprod.	1,73	-0,09			0,35
	(5,87)	(1,96)			
Zonder Ierland en Griekenland					
Groei factorprod.	1,81	-0,11			0,37
	(7,91)	(11,04)			
Zonder Ierland en Griekenland					
Groei factorprod.	1,74	-0,08			0,50
	(5,84)	(1,09)			

In het bovenste deel van onderstaande tabel zijn een aantal resultaten van Kooijck en Kremers herhaald, in het onderste deel staan uitkomsten van dezelfde regressie-analyse, maar dan zonder Ierland en Griekenland. Zonder Ierland en Griekenland is invloed van regulering op groei aanzienlijk geringer: op het gebruikelijke 5%-significantieniveau heeft totale regulering zelfs geen significante invloed op de groei van de totale factorproductiviteit. Productmarktregulering heeft een aanzienlijk geringere invloed: het effect halveert ongeveer ².

Ook de determinatiecoëfficiënt (R²) van de regressie verslechtert aanzienlijk als we Griekenland en Ierland uitsluiten. Uit [figuur 1a](#), [figuur 1b](#) en [figuur 1c](#) valt eenvoudig te zien dat de ligging van deze twee landen in het spreidingsdiagram van uitkomsten van de regressie-analyse sterk beïnvloed.

De conclusie is dat de waarde van de analyse van Kooijck en Kremers beperkt is, immers de keuze van de steekproef heeft grote gevolgen voor de uitkomsten van de regressie-analyse. Het weglaten uit de steekproef van een of meerdere landen - heeft demite grote gevolgen voor de uitkomsten, dat het onmogelijk is hieruit algemeen geldende conclusies te trekken. De waarde van dit soort analyses als basis voor economisch beleid is derhalve niet erg groot.

Om een verklaring te vinden voor het feit dat in de analyse van Kooijck en Kremers de landen Griekenland en Ierland de regressie "dragert" is nader onderzoek nodig. Wellicht wordt de hoge groei in Ierland mede mogelijk gemaakt door EG-subsidies en is de geringe groei in Griekenland veroorzaakt door grote onevenwicht van hoge inflatie. Het zou ook zo kunnen zijn dat de gemiddelde groei van een land voor een belangrijk deel wordt bepaald door de achterstand die dat land heeft in termen van inkomen per hoofd (catch-up). Vanwege handel en de beschikbaarheid van technologie is het voor landen met een grote achterstand in inkomen per hoofd relatief eenvoudig een hoog groeitempo te realiseren.

Horizonte breedte van de analyse van Kooijck en Kremers uit door maatregelen om toe te laten dat er sprake zou kunnen zijn van catch-up. Gebruikmakend van recent cijfermateriaal van Maddison voor het inkomen per hoofd en de indicatoren gebruikt door Kooijck en Kremers hebben we een aantal regressies uitgevoerd³. In [tabel 2](#) staan de resultaten van deze regressies. De eerste regressie komt ongeveer overeen met die uit [tabel 1](#) van Kooijck en Kremers waarbij de groei van het inkomen per hoofd wordt verklaard uit maatregelen voor regulering⁴. De laatste twee regressies houden rekening met catch-up door het inkomen per hoofd in 1980 aan de regressie toe te voegen. Voorts hebben de eerste twee regressies betrekking op de elf EU-landen uit het artikel van Kooijck en Kremers. De derde regressie is exclusief Griekenland en Ierland.

Tabel 2. Het effect van regulering op de economische groei Gem. 1981-1995, 1-waarden tussen haakjes

	Constante	inkomen 1980	productmarkt-regulering	R ²
21 EU-landen				
Groei bbp per hoofd	2,49		-0,17	0,71
	(12,87)		(4,70)	
Groei bbp per hoofd	2,23	-0,22	-0,12	0,76
	(7,36)	(1,28)	(1,82)	
Zonder Ierland en Griekenland				
Groei bbp per hoofd	2,18	-1,03	-0,04	0,79
	(7,55)	(2,89)	(1,35)	

De conclusie uit deze tabel is dat, als Griekenland en Ierland worden weggelaten uit de steekproef, de parameter voor regulering van de productmarkt niet langer significant is. Deze analyse versterkt het beeld dat Griekenland en Ierland de relatie tussen regulering en groei dragen, immers voor de overige landen (continental Europa inclusief Engeland) is het voornamelijk het inkomen per hoofd in 1980 dat de groei verklaart.

Conclusie

De relatie tussen regulering en groei is een belangrijk onderwerp en de belangstelling van beleidsmakers voor dit onderwerp moge duidelijk zijn. Ook de conclusie van Kooijck en Kremers dat "... inhoudsvol dereguleren goed [is] voor de economische prestaties van een land ..." willen wij wel onderschrijven. Per slot van rekening is deze conclusie niet meer dan een taanlogie, zolang het adjectief inhoudsvol niet nader is gedefinieerd⁵.

Werd het begrip regulering operationeel, zoals door Kooijck en Kremers is gedaan, dan menen we in elk geval kanttekeningen te kunnen plaatsen bij deze analyse. De gevoeligheid van de uitkomsten voor de keuze van de steekproef is groot.

Zie ook het naschrift: [De twee ongelijke best](#) van C.G. Kooijck en J.J.M. Kremers

1 C.G. Kooijck en J.J.M. Kremers, [Deregulering en groei in Nederland en Europa](#), ESB, 16 oktober 1996, blz. 848-852

2 De productiviteitscijfers, zoals door Kooijck en Kremers en ook door ons zijn gebruikt, zijn afkomstig uit de Economic Outlook van de OESO door december 1995. Als we daaraan toe cijfers uit de Economic Outlook van de OESO van juni 1995 gebruiken heeft het weglaten uit de steekproef van Ierland en Griekenland een nog groter effect op de uitkomsten dan nu reeds het geval is.

3 J.A. Maddison, *Monitoring the World Economy, 1820-1992*, Development Centre Studies, OESO, 1995.

4 De uitkomsten komen niet precies overeen omdat wij onze analyses hebben gebaseerd op gegevens van Maddison.

5 De tweede auteur van dit commentaar heeft vorig jaar gemeend de opvattingen van beleidsmakers over het verband tussen economische prestatie en marktwerking enigszins te moeten nuanceren. Zie S.K. Kuijpers, *Wanneer de veilingmeester faalt*, ESB, 11 oktober 1995, blz. 900-903.